

DEL CÒMIC AL CINEMA

De la història del còmic han nascut centenars de personatges coneguts mundialment, com Tintín, Spider-Man o Astèrix, per mencionar-ne només alguns. Per a les generacions més joves, però, aquests personatges semblen pertànyer més a la pantalla que no pas al paper, i és que el còmic, com la literatura, també ha deixat una gran petjada en la indústria del cinema.

Com i quan va aparèixer el còmic? En realitat no hi ha una data clara al respecte, però sí que hi ha cert consens en què tot va començar amb la introducció de la impremta i la caricatura. Tot i que a principis del segle XIX ja existien les tires còmiques, no va ser fins l'any 1896 que no es va publicar el considerat com el primer del gènere; era *The Yellow Kid in McFadden's Flats* (*El chico amarillo*), de Richard F. Outcault, i incorporava una novetat clau: el globus.

També es diu que el còmic va néixer al mateix temps que el cinema, i que totes dues formes d'art han anat evolucionant per camins diferents partint d'un concepte en comú: la imatge i la il·lusió del moviment. Potser per això les adaptacions de còmics ens semblen més modernes que les dels contes clàssics o les de novel·les literàries.

No obstant això, que el còmic tingui imatges i sigui més modern que la literatura no facilita el seu salt a la pantalla: adaptar el llenguatge icònic del còmic per al cinema

(llenguatge audiovisual) és un exercici tan complex com fer-ho d'un llibre sense il·lustracions. Tal com esmenta el guionista de còmics i director de cinema, Óscar Aibar: «La gent es pensa que és més fàcil perquè són dibuixos, però és tan complicat com adaptar una novel·la, un conte o qualsevol altra cosa. No té absolutament res a veure la imatge en moviment, imatge real, amb el que és un còmic».

Per la seva part, Benjamin Renner, codirector de *La malvada guineu ferotge* (2017), també va fer referència a les dificultats que va observar durant l'adaptació del seu còmic per a la pel·lícula: «[...] Crec que tots els escriptors de còmics que s'han enfrontat a l'animació se n'hauran adonat: en un còmic, és el lector qui dona el ritme amb la seva lectura, i pot accelerar més o menys si un moment li agrada. En aquest sentit, crea la seva pròpia pel·lícula. [...] En l'animació, en canvi, has d'imposar un ritme a tots els espectadors i posar veus als personatges que el lector s'havia imaginat dins el seu cap».

En efecte, l'art audiovisual sempre afegeix complexitat a l'obra, ja que s'hi sumen altres sentits i paràmetres: el moviment, el so, la música, les veus, el ritme... Malgrat tot, la intenció de la majoria d'adaptacions va més enllà de la traducció d'un llenguatge a un altre; el veritable propòsit és, en molts casos, treure el màxim profit a la popularitat dels personatges dels còmics i a la riquesa narrativa del novè art.

Filmografia (selecció)

Les aventures de Tintín: El secret de l'Unicorn (2011)

Spider-Man: Un nou univers (2018)

Les dotze proves d'Astèrix (1976)

Gos pudent (2020)

L'UNIVERS DEL CÒMIC

Ens trobem a l'edat d'or de les adaptacions de còmics de superherois, però l'univers del còmic té molts més gèneres i variacions pel que fa al format, les temàtiques i els orígens. Des de les senzilles tires còmiques fins a les elaborades novel·les gràfiques, el còmic s'ha desenvolupat en base a tres escoles principals: l'europea, l'americana i la japonesa.

Els clàssics europeus

L'escola europea es caracteritza per crear còmics amb un dibuix molt detallat i unes històries molt treballades, de vegades amb contingut fins i tot filosòfic. Dintre d'aquesta, la indústria franco-belga és la que ha marcat gairebé totes les tendències gràfiques i ens ha regalat els personatges més mítics de la història del còmic, com ara Tintín (*Les aventures de Tintín*), Astèrix i Obèlix (*Astèrix el gal*), Els Barrufets o Lucky Luke.

Es tracta de personatges amb un gran recorregut en pantalla, començant per les populars sèries i pel·lícules d'animació tradicional, fins a les adaptacions més modernes fetes amb ordinador en *Les aventures de Tintín: El secret de l'Unicorn* (2011), o *Els Barrufets 3* (2017); passant per pel·lícules amb actors de carn i ossos en el cas d'Astèrix i Obèlix: *Contra Cèsar* (1999), *Missió Cleopatra* (2002), *En els Jocs Olímpics* (2008) o *Al servei de sa majestat* (2012). Així com propostes que combinen personatges 3D amb actors reals, com ocorre amb la primera i segona part d'*Els Barrufets* (2011 i 2013).

Els superherois nord-americans

Superman, Batman, Spider-Man, Wonder Woman, Thor, la Capitana Marvel, el Capità Amèrica, la Llanterna Verda... La llista de superherois i superheroïnes cridats a salvar el món és molt llarga. L'escola americana del còmic neix a Amèrica del Nord i destaca per ser la cuna de tots aquests personatges, i de totes les pel·lícules que s'han produït al seu voltant!

Però de l'altra banda de l'oceà també provenen altres clàssics inoblidables que van consolidar la seva fama a través de la pantalla, com Popeye el mariner, Snoopy o Garfield.

El còmic americà acostuma a explicar històries carregades d'acció: policiaques, èpiques i d'aventures. En el món de l'adaptació cinematogràfica d'aquest gènere destaquem, per als més joves, pel·lícules com: *Scott Pilgrim contra el món* (2010), *Tortugues Ninja* (2014), *Guardians de la galàxia* (2014) o *Spider-Man: un nou univers* (2018).

El manga japonès

Al Japó utilitzen la paraula «manga» per a referir-se al còmic en general.

Les sèries i pel·lícules d'animació, en canvi, reben el nom d'«anime», i la seva evolució i popularitat ha estat paral·lela a la del manga. Tot i així, són molts els còmics japonesos que, en part gràcies al seu salt a la pantalla, han arribat a moltes cases i generacions del nostre país. Alguns d'ells són: *Doraemon* (1969), *Bola de Drac* (1984), *Shin Chan* (1990), *Sailor Moon* (1991) o *Sakura, la caçadora de cartes* (1996).

Adaptacions autòctones

Tot i que forma part de l'escola europea, el panorama del còmic nacional també mereix una menció especial. Capitán Trueno, Mortadelo y Filemón, Zipi y Zape o Superlópez són alguns dels títols més importants del còmic espanyol, dels quals tampoc no ens ha faltat les seves adaptacions per al cinema, amb entregues com: *La gran aventura de Mortadelo y Filemón* (2003), *Mortadelo y Filemón. Misión: Salvar la Tierra* (2008) o la darrera adaptació en 3D, *Contra Jimmy el Cachondo* (2014). Així com les de *Zipi y Zape*, en *El club de la canica* (2013) o *La isla del capitán* (2016); o la de l'heroi maldestre, *Superlópez* (2018), entre d'altres.

PETITS CINÈFILS

«Petits cinèfils» és un programa de cinema adreçat als més petits i a les seves famílies perquè gaudeixin plegats de l'experiència cinematogràfica. Es tracta d'una selecció de pel·lícules pensada per fer riure, reflexionar i aprendre a través d'obres que permeten treballar tant el sentit estètic com crític, a més de valorar la imaginació.

Visita'ns a

Consulta regularment l'agenda en línia www.CaixaForum.es

El centre disposa de servei gratuït de

Programació i coordinació a càrrec de

MODIband
projectes culturals

CaixaForum